

[Finansministeren.]

højelser i foråret 1954 kun har udgjort ca. 6 pct., medens der i de to foregående år var stigninger på henholdsvis 13 og 10 pct. Det er især den fortsatte nedgang i udgifterne til tilskudsordningerne og den aftagende stigningstakt i forsvarsudgifterne, der har været medvirkende hertil, men jeg vil tilføje, at hvis der ikke samtidig havde været vist den største tilbageholdenhed med nye bevillinger, ville dette resultat ikke have været muligt.

De foreliggende regnskabstal viser ligeledes, at udviklingen i statens formue og gæld har været gunstigere, end de fleste fremstillinger af den finansielle situation lader formode. Den samlede nettotilvækst i statsgælden androg således kun ca. 250 mill. kr. i finansåret 1954—55, og denne øgede gæld er ikke stiftet til dækning af et driftsunderskud på statsbudgettet; tværtimod er forholdet det, at statens formue i 1954—55 voksede med 500 mill. kr. Såvel dette beløb som lånoptagelsen blev investeret i øgede udlån og udbygning af statens virksomheder og anlæg.

Når regnskabet for 1954—55 viser, at overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet og finansieringsbehovet stort set lå på samme niveau som i de nærmest foregående år, så dækker denne tilsyneladende stabilitet over den betydningsfulde kendsgerning, at der fra eftersommeren 1954 skete en meget væsentlig stramning af finanspolitikken for at imødegå valutunderskuddet. Når denne stramning ikke er kommet stærkere til udtryk i tallene for statens indtægter og udgifter i 1954—55, skyldes det, at nogle af disse forholdsregler — navnlig skatteforhøjelserne i september — kun var i kraft i en del af finansåret, og at de foretagne besparelser ikke kan ses direkte af statsregnskabet; men uden disse ville vi have fået væsentlig større udgifter — og dermed et mindre overskud. Allerede det foreløbige overslag over statsfinanserne i 1954—55, som blev fremlagt i begyndelsen af marts 1954 viste et mindre overskud end året før, og ved lønforhøjelserne og den lidet velmotiverede skattnedsættelse i marts 1954 blev stillingen forringet yderligere, således at det er tvivlsomt, om der uden de foretagne betydelige besparelser og afgiftsforhøjelser

overhovedet var blevet overskud på drifts- og anlægsbudgettet i 1954—55.

I forbindelse hermed vil jeg tillige fremhæve, at en del af den finansielle stramning blev gennemført ved en begrænsning af de statsstøttede investeringer, herunder boligbyggeriet. Da disse lån og tilskud først udbetales længe efter iværksættelsen af de pågældende arbejder, vil de her opnåede besparelser først vise sig på de kommende års budgetter, men den begrænsning af investeringsaktiviteten, som de er udtryk for, var dog en realitet allerede i 1954 og blev af stor betydning for det økonomiske forløb i sidste halvdel af 1954 og i 1955. Jeg kan til belysning heraf bl. a. henvise til, at tilsagnene om nye lån til boligbyggeri blev reduceret fra 580 mill. kr. i 1953—54 til 200 mill. kr. i 1954—55.

Gennem disse forskellige indgreb samt de i september 1954 truffene aftaler om størrelsen af forsvarsudgifterne og investeringsvirksomheden i resten af finansåret og i hele 1955—56 blev det endvidere muligt at fastholde det således opnåede overskud også i indeværende finansår, således at der i finansplanen for 1955—56 kunne budgetteres med et overskud på omkring 250 mill. kr. Da begrænsningerne af de statsfinansierede investeringers omfang ikke kunne ventes at føre til lavere udbetalinger allerede i år, regnedes der med et finansieringsbehov på omkring 750 mill. kr.

Således som udsigterne for valutastillingen tegnede sig i foråret, måtte en forøgelse af statens indtægter eller en yderligere reduktion af investeringerne imidlertid anses for uomgængelig nødvendig, og da en investeringsbegrænsning under hensyn til landets økonomiske udvikling på længere sigt ikke var ønskelig, gennemførtes i marts efter regeringens forslag skatteforhøjelser og besparelser, som ved uændret forbrug af de beskattede varer ville have indbragt henimod 400 mill. kr.

Inden jeg går over til en nærmere omtale af den finansielle stilling i indeværende år, vil jeg fremhæve, at gennemførelsen af en yderligere skatteudskrivning af en så betydelig størrelse selvsagt måtte forrykke forudsætningerne for den oprindelige finansplan. Formålet med de nye afgifter var jo i forbindelse med kreditstramningen og be-